

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

מתוך

כרך מג, תשנ"ב

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

צפיחית בדבש – מהי?

כותב אליעזר בן-יהודה במילונו הגדול בערך "צִפִּיחַת": "מין עֲגָה שהיתה עשויה בדבש, אך לא נתברר מה היתה צורתה ולא מה היו מעשיה: והוא (המין) כזרע גד לבן וטעמו כצפיחת בדבש (שמות יו לא)". ואברהם אבן-שושן במילון החדש: "עוגה, רקיק, תופין".

את הפירוש הנכון מצא כנראה ידידי המנוח יהודה בורלא. בזמן מלחמת העולם הראשונה הוא גורש לעיר מעון שמדרום לים המלח. פעם אחת, כשישב בבית קפה, פנה שיד בדואי אל אחד הילדים ואמר לו: "ג'יב לי צופיחה בדיבס" – כלומר 'הבא לי צפיחית בדבש'. הילד הביא לו פיתה דקה חמה בקוטר של כ-40 ס"מ, מרוחה בדבש תמרים. בערבית צ-פ-ח הוראתו 'לרדד', 'לשטח', 'לדקק'.

שרגא אירמאי

* הערת המערכת: הפירוש המקובל לצפיחית במילוני המקרא הלועזיים הוא אמנם 'Flat Cake' (BDB, KBL), אך הוראה זו של 'רקיק לחם', כלשונו של אבן עזרא בפירושו הקצר לספר שמות, אינה מתועדת עד כה במילונים הערביים, כדברי בן-יהודה במילונו: "בערב' אין חבר למלה זו".